

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 16. lokakuuta 2023
(OR. en)

14084/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0077(COD)

ENER 541
ENV 1112
CLIMA 467
COMPET 983
CONSOM 360
FISC 225
CODEC 1839

ILMOITUS

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Kom:n asiak. nro: 7440/23 + ADD1

Asia: Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2019/942 sekä direktiivien (EU)
2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden
rakenteen parantamiseksi
– Yleisnäkemys

I JOHDANTO

1. Komissio esitti 14. maaliskuuta 2023 kaksi ehdotusta asetukseksi, joista yhdellä parannetaan unionin sähkömarkkinoiden rakennetta ja toisella energian tukkumarkkinoiden eheyttä ja tarkasteltavuutta (REMIT-asetus).

2. Näiden ehdotusten taustalla ovat sähkömarkkinoilla vuosina 2021 ja 2022 todetut erittäin korkeat hinnat ja niiden heilahtelut, ja ne perustuvat kolmeen pilariin, jotka ovat kuluttajien suojeleminen ja energiakustannusten vakauden ja ennustettavuuden parantaminen ja siten EU:n talouden kilpailukyvyyn edistäminen sekä uusien energiainvestointien vauhdittaminen.
3. Eurooppa-neuvosto kehotti lainsäätäjiä 23. maaliskuuta 2023 edistämään viipymättä ehdotettua EU:n sähkömarkkinoiden uudistusta koskevaa työtä, jotta uudistus voitaisiin hyväksyä vuoden 2023 loppuun mennessä.

II TILANNEKATSAUS

1. TTE-neuvostossa (energia) keskusteltiin 19. kesäkuuta viidennestä tarkistetusta versiosta (REV 5), joka koskee asetusta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi, sellaisena kuin se on asiakirjassa 10606/23, ja asetusta unionin suojan parantamiseksi energian tukkumarkkinoilla tapahtuvaa markkinoiden manipulointia vastaan (REMIT-asetus), sellaisena kuin se on asiakirjassa 10605/23. Tavoitteena oli muodostaa yleisnäkemyks molemmista asiakokonaisuuksista ennen Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja.
2. Istunnossa päästiin yleisnäkemykseen REMIT-asetuksesta. Unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamista koskevan asetuksen osalta jäsenvaltiot toivat kuitenkin esiin muutamia kysymyksiä, jotka edellyttivät lisäkuulemisia ja uudelleenlaatimista. Ne koskivat erityisesti hinnanerosopimuksia ja mahdollista poikkeamista hiilidioksidipäästörajoista kapasiteettimekanismeja sovellettaessa. Pysyvien edustajien komitea tarkasteli uutta kompromissiehdotusta 30. kesäkuuta. Vaikka asiassa edistyttiin jonkin verran, jäsenvaltiot korostivat, että lisätyö oli tarpeen.
3. Kuten asiakirjassa ST 10607/23 jo todettiin, oikeusvarmuuden ja selkeyden vuoksi ehdotetusta sähkömarkkina-asetuksesta, jolla muutetaan direktiivejä (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944, irrotetaan 2 ja 3 artikla omaksi itsenäiseksi direktiivikseen. Kyseessä on oikeudellinen ja tekninen mukautus, joka ei vaikuta ehdotusten olennaisiin säännöksiin.

4. Puheenjohtajavaltio Espanja on jatkanut edellisen puheenjohtajavaltion työtä, ja se kävi asiasta ensimmäisen keskustelun energiatyöryhmässä 6. heinäkuuta. Puheenjohtajavaltio on työstänyt kahta ratkaisematta olevaa kysymystä, jotka liittyvät unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamista koskevaan asetukseen: hinnanerosopimukset ja mahdollinen poikkeaminen hiilidioksidipäästörajoista kapasiteettimekanismeja sovellettaessa. Puheenjohtajavaltio on ottanut huomioon kaikkien jäsenvaltioiden näkemykset siitä, miten yhteisymmärrys voitaisiin parhaiten saavuttaa.
5. Puheenjohtajavaltio pyysi 26. heinäkuuta jäsenvaltioita keskittymään 19 b artiklassa tarkoitettuihin kaksisuuntaisiin hinnanerosopimuksiin ja erityisesti sellaisiin, jotka koskevat käyttöiän pidentämiseen tähtääviä uusia sähköntuotantoinvestointeja, kun oli olemassa selvä ja kiireellinen tarve löytää oikea tasapaino tulojen jakamisen ja näiden hinnanerosopimusten suunnitteluperiaatteiden suhteen. Puheenjohtajavaltio pyysi valtuuskuntia toimittamaan sähkömarkkinoiden rakenteen parantamista koskevan asetuksen 19 b artiklaa koskevat kirjalliset ehdotuksensa 1. syyskuuta mennessä. Ehdotuksista keskusteltiin energiatyöryhmän kokouksessa 5. syyskuuta.
6. Jäsenvaltioilta saatujen huomautusten ja kannanottojen perusteella puheenjohtajavaltio jakoi 19 b artiklan (hinnanerosopimukset) uutta sanamuotoa koskevan ehdotuksensa, jossa oli pyritty löytämään tasapaino eri kantojen välillä. Tekstistä keskusteltiin energiatyöryhmän kokouksissa 14. ja 19. syyskuuta.
7. Lokakuun 17. päivänä 2023 kokoontuvan TTE-neuvoston (energia) esityslistalla on unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamista koskeva asetus, josta pyritään muodostamaan yleisnäkemys.
8. Energianeuvostossa käytävän keskustelun valmistelemiseksi puheenjohtajavaltio pyysi pysyvien edustajien komiteaa antamaan 4. lokakuuta pidetyssä kokouksessaan poliittista lisäohjausta 19 b artiklaan liittyvien olennaisten kysymysten ratkaisemiseksi, kuten asiakirjassa ST 12674/23 todetaan.

9. Tämän perusteella puheenjohtajavaltio päätti laatia tekstistä uuden tarkistetun version (REV 6), joka on asiakirjassa 13771/23. Siitä keskusteltiin pysyvien edustajien komitean kokouksessa 13. lokakuuta keskittyen erityisesti sähköasetuksen 2019/943 19 b artiklaan, sellaisena kuin sitä muutetaan unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamista koskevalla asetuksella. Puheenjohtajavaltio on laatinut tekstistä uuden tarkistetun version (REV 7) komiteassa käydyn keskustelun perusteella.

III TYÖSKENTELY EUROOPAN PARLAMENTISSA JA MUISSA UNIONIN ELIMISSÄ

1. Euroopan parlamentissa asiakokonaisuuden käsittelystä vastaa teollisuus- ja energiavaliokunta (ITRE). Parlamentti hyväksyi mietintönsä unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamista koskevasta asetuksesta 14. syyskuuta.
2. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamista koskevasta asetuksesta 14. kesäkuuta ja Euroopan alueiden komitea omansa 6. heinäkuuta 2023.

IV PUHEENJOHTAJAVALTION KOMPROMISSIEHDOTUKSEN KESKEISET OSAT NEUVOSTOSSA KÄYTÄVÄÄ KESKUSTELUA VARTEN

1. REV 7 -asiakirjan tärkeimmät muutokset asiakirjoihin ST 13771/23 (REV 6) ja ST 10606/23 (REV 5) nähden ovat seuraavat:
 - a) Asetuksen 2019/943 19 b artikla, joka koskee hinnanerosopimuksia:
 - Artiklan 1 kohdassa on säilytetty soveltamisalan keskittäminen uusiin voimalaitoksiin tehtävien investointien suoriin hintatukijärjestelmiin.
 - Artiklan 1 a kohta sisältää säännöksiä hinnanerosopimusten suunnitteluperusteista, jotka koskevat 1) tukijärjestelmän vaikutuksia voimalaitosten toimintaan ja sähkömarkkinoille osallistumiseen; 2) korvauksen tasoa; ja 3) vuorovaikutusta sisämarkkinoilla käytävän kilpailun kanssa.

- Hinnanerosopimuksista saatavien tulojen jakamiseen liittyviä seikkoja säännellään 3 kohdassa, jota on yksinkertaistettu. Tekstistä on poistettu viittaukset tulojen jakamiseen yrityksille.
- b) Sähköasetuksen 2019/943 64 artiklaan on lisätty uusi 2 c kohta ja johdanto-osaan sitä vastaava 53 f kappale, jotka koskevat mahdollisuutta poiketa poikkeuksellisesti sähköasetuksen 22 artiklan 4 kohdan b alakohdasta sellaisten kapasiteettimekanismien osalta, jotka komissio on hyväksynyt ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Poikkeuksen soveltaminen edellyttää komission lupaa ja SEUT 107 ja 108 artiklan noudattamista, mikäli tietyt vaatimukset täyttyvät. Poikkeus on erityisesti rajoitettava koskemaan sitä kapasiteettimäärää, joka tarvitaan riittävyyteen liittyvän huolenaiheen ratkaisemiseen, ja komissio arvioi poikkeusta koskevan pyynnön vaikutuksen kasvihuonekaasupäästöihin. Poikkeusta voidaan soveltaa 31. joulukuuta 2028 saakka.
- c) Direktiivin 2019/944 66 a artiklassa on säilytetty kohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa inframarginaalisten tuottajien markkinatulojen ylärajaa samoin edellytyksin kuin ne, joista säädetään neuvoston asetuksen (EU) 2022/1854 6–8 ja 10 artiklassa, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamista. Tällaista tulokattoa voidaan soveltaa 30. kesäkuuta 2024 saakka.
- d) Johdanto-osan kappaleet:
- Tekstiin on lisätty uusi sähkönhankintasopimuksia koskeva johdanto-osan 29 a kappale, jossa korostetaan, että jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota rajatylittäviin sähkönhankintasopimuksiin ja poistettava erityisesti niihin liittyviä perusteettomia esteitä, jotta niiden jäsenvaltioiden kuluttajat, joissa kapasiteetti on rajallinen, voisivat hyödyntää syrjimättömästi muilla alueilla tuotettua sähköä.
 - Johdanto-osan 40 a kappaleeseen on lisätty maininta siitä, että kapasiteettimekanismeilla voi olla tärkeä rooli resurssien riittävyyden varmistamisessa energiajärjestelmissä, jotka eivät ole riittävällä tavalla yhteenliitettyjä.

- Johdanto-osan 53 g kappaleeseen lisätyn uuden tekstin mukaan kapasiteettimekanismien olisi oltava avoimia kaikkien niiden resurssien, mukaan lukien kaasukäyttöiset laitokset, osallistumiselle, jotka pystyvät tarjoamaan vaadittavan teknisen suorituskyvyn, edellyttäen että ne eivät ylitä 22 artiklan 4 kohdassa säädettyä päästörajaa.
- Tekstiin on lisätty johdanto-osan 53 a kappale, joka koskee direktiivin 2019/944 66 a artiklassa säänneltyä inframarginaalisen tuotannon tulokattoa.

V LOPUKSI

1. Edellä esitetyn perusteella neuvostoa pyydetään muodostamaan 17. lokakuuta pidettävässä TTE-neuvoston (energia) istunnossa yleisnäkemyks asiakirjassa ST 14085/23 olevan tekstin pohjalta.
 2. Yleisnäkemyksiä käytetään neuvoston valtuutuksena neuvotella tulevaisuudessa Euroopan parlamentin kanssa tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisessa menettelyssä.
-